

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่เรียกว่า ยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล และความรู้ต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้สิ่งที้นักเรียนได้เรียนในวันนี้ อาจเป็นสิ่งที่ล้าสมัยในวันรุ่งขึ้นได้ ดังนั้น การเรียนการสอนในปัจจุบัน นอกจากจะให้ความรู้ ความเข้าใจแล้วจำเป็นต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความสามารถพื้นฐานในด้านการใช้ความคิด ไตร่ตรองหาเหตุผล การวางแผน ดำเนินการด้วยตนเอง ประเมินผลการดำเนินงาน และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขงานที่ทำ มีความพึงพอใจในสภาพชีวิตของตน ดำเนินชีวิตและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และปัจจุบันการศึกษาของไทยก็ได้มุ่งเน้นในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งถือว่าเป็น “ทรัพยากรมนุษย์” ที่สำคัญ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การจะพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าคือ การพัฒนานั้น จำเป็นต้องพัฒนาในทุก ๆ ด้าน คือทางด้านความคิด ความรู้สึกละภายใน และความสามารถในการปฏิบัติ เมื่อเป้าหมายทางการศึกษาเป็นเช่นนี้แล้ว การวัดผลประเมินผลก็จำเป็นต้องจัดกระทำให้ สอดคล้องกัน การจัดการศึกษาตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากการวัดผลประเมินผลยังเป็นรูปแบบเดิม

และด้วยเหตุผลในความเป็น “บุคคล” ย่อมแตกต่างกันตามสภาพความเป็นอยู่และศักยภาพ การเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้นในการพัฒนาคนโดยเฉพาะในมิติทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน ควรจะต้องพัฒนามนพื้นฐานสภาพและศักยภาพของบุคลากร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลของครู ยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรเท่าที่ควร การพัฒนานักเรียนจะเน้นเฉพาะด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความรู้ ความจำ การระลึกได้ในสิ่งที่ครูสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมระดับต้น ๆ ของพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ในด้านการวัดผลประเมินผลก็ยังไม่ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แท้จริง เน้นการสอบปลายภาคและนิชมใช้ ข้อสอบแบบ

เลือกตอบ ในการวัด และนำผลมาประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการประเมินไม่ได้นำมาใช้พัฒนา ผู้เรียนเท่าที่ควร ซึ่งการดำเนินการในลักษณะนี้ไม่สนองต่อปรัชญาแนวคิดของการประเมินผลที่มุ่งเน้น “การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา” (ชาคริต ขมชื่น, 2540, หน้า 17-18) และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ (2540, หน้า 59) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันนี้ว่า การประเมินในปัจจุบัน เน้นการประเมินด้วยการสอบ ข้อเขียนเป็นหลัก เป็นข้อมูลที่สะท้อนความจริงบางส่วนของผู้เรียนเท่านั้น และกระบวนการทั้งหมด ก็มีข้อจำกัดในการใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล บ่อยครั้งพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถประมาณความสามารถของตนเองและปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ถูกต้องตรงประเด็น เพราะไม่ทราบมาตรฐานของการปฏิบัติเท่าที่ควร

เมื่อกล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลการศึกษา นั้น นิภา เมธาวีชัย (2536, หน้า 16) ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า เพื่อปรับปรุงความเจริญก้าวหน้าของเด็กแต่ละบุคคล การประเมินช่วยให้ทราบว่านักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนเรื่องอื่นต่อไปหรือไม่ โดยวินิจฉัยหาข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือที่มาของความไม่เข้าใจของนักเรียน และเพื่อให้ครูรู้จักนักเรียน ในด้านสติปัญญา ความถนัด สังคม ฯลฯ สามารถแนะแนวอาชีพ แนะนำนักเรียนในด้านการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง กรมวิชาการ (2539 ข, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึงในทำนองเดียวกันว่า เกณฑ์ของการประเมินผลที่ดี ไม่ใช่เฉพาะการทดสอบด้วยข้อสอบเลือกตอบที่สอบเป็นกลุ่ม เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และตัดสินผลการเรียนเท่านั้น จะต้องสามารถวัดนักเรียนได้รอบด้าน โครงการประเมินจะต้องมีเป้าหมายและกระบวนการประเมิน พัฒนาการของนักเรียนทั้งร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา ซึ่งการประเมินนักเรียนแต่ละคนจะเปรียบเทียบกับความก้าวหน้าของตนเองมากกว่าจะเปรียบเทียบกับกลุ่ม การประเมินผลจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล

ในระบอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านมานี้ ได้มีนักการศึกษาในกลุ่มประเทศอเมริกา โดยมีประเทศแคนาดา เป็นผู้ริเริ่มการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่มีหลักการอันสำคัญ คือ ยึดหลักการประเมินผลผู้เรียนจากการสะสมงาน หรือในชื่อที่เรียกว่า The Teaching Portfolio พร้อมทั้งมีการศึกษากันอย่างจริงจังในระบอบต่อมาของมหาวิทยาลัยในอเมริกา และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งวงการศึกษากองไทย ซึ่งนักการศึกษาไทยใช้ชื่อเรียกกันอย่างหลากหลาย เช่น แฟ้มเก็บผลงาน, แฟ้มผลงานดีเด่น และแฟ้มสะสมงาน (อ้างใน อารัมศักดิ์ ชัยจิต, 2541, หน้า 70-71) ได้มีผู้ให้ความหมายของแฟ้มสะสมงานไว้หลากหลาย ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) คือ ผลงานของนักเรียนที่จัดเก็บ

อย่างมีเป้าหมายเพื่อบรรยายให้เห็นถึง ความเพียรพยายามของนักเรียน ความก้าวหน้า หรือผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในขอบเขตที่กำหนด ดังนั้นการประเมินแฟ้มสะสมงาน จึงเป็นเทคนิคการประเมินผลทางการศึกษาแนวใหม่ ที่อาศัยการประเมินผลงาน แบบฝึกหัด การปฏิบัติงานเชิงทักษะ และเชิงวิชาการ การทำการบินในหลากหลายรูปแบบตลอดจนข้อเขียนที่สะท้อนความรู้สึเกี่ยวกับตนเอง การเรียนการสอน และความนิยมชมชอบในวิชาต่าง ๆ ที่สะสมและจัดเก็บในแฟ้ม หรือกล่อง ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในสภาวะปกติ ไม่มีความกดดันเหมือนรูปแบบเก่า เช่น ในการทำข้อสอบ และยังเป็นวิธีการที่ให้ สารสนเทศเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล เห็นจุดเด่นจุดด้อยในกระบวนการเรียนรู้ และภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540 ข) ก็ได้ให้ความหมายในทำนองเดียวกันว่า การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน คือ การประเมินผลงานนักเรียน โดยใช้ผลงานที่เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการนักเรียนแต่ละคนตลอดเวลา ช่วยให้ครูสามารถดูผลสัมฤทธิ์ ความสามารถด้านต่าง ๆ จุดแข็ง จุดอ่อน และสิ่งที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการแสดงพัฒนาการของนักเรียนในช่วงระยะเวลายาว และเป็นการประเมินในทางบวก โดยเลือกแต่ข้อดีของความพยายาม นักเรียนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ ผลิหรือทำงานด้วยตนเอง เป็นการประเมินผลที่ตรงกับสภาพที่แท้จริงของนักเรียน ในการคัดเลือกชิ้นงานพิจารณาจากผลของงานที่แสดงถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้รู้จักตนเอง เชื้อมั่นและภูมิใจตนเองมากกว่าการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วาสนา ประवालพฤษย์ (2538, หน้า 33 - 34) ที่ว่าการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นเครื่องมือประเมินตนเอง ของผู้เรียน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนประเมินปรับปรุงตนเอง ตลอดจนวางเป้าหมายของตนเองได้อย่างเหมาะสม ใช้เป็นแหล่งกระตุ้นหรือเสริมกำลังใจผู้เรียน สนับสนุนการแข่งขันกับตนเอง ทุกคนมีโอกาสที่ประสบผลสำเร็จตามอัธยาศัยของตน สร้างความภาคภูมิใจ ความเป็นเจ้าของและความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน เป็นแนวที่เที่ยงตรงในการประเมินผลตามความเป็นจริงของผู้เรียน เป้าหมายเพื่อสร้าง ความภาคภูมิใจ ศักดิ์ศรีของผู้เรียนโดยตรง เป็นการประเมินเพื่อชีวิตที่มุ่งจะให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในชีวิตของตน สามารถดำเนินกิจกรรมในชีวิตต่อไปด้วยความสุข ไม่ว่าตนเองจะเป็นอะไรก็ตาม แต่นั่นคือสิ่งที่ผู้เรียนได้เลือกแล้วสำหรับชีวิตตนเอง และประเทือง แดงงาม (อ้างใน สมศรี จักรวัฒนา, 2534, หน้า 22) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ หรือมโนภาพแห่งตนว่า การที่ตนจะทำอะไรอย่างหนึ่งให้ดี เขาจะต้องมีความเชื่อแต่เริ่มต้นเสียก่อนว่าเขาสามารถทำสิ่งนั้นได้ดี เช่นเดียวกับการเรียนของเด็ก ถ้าเขาเชื่อว่าเขาสามารถเรียน

ได้ดี เขาก็จะเรียนได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เชื่อว่าตนเองจะเรียนได้ดีตั้งแต่ต้น ทั้งนี้มีได้หมายความว่า ผู้ที่มี
 มโนภาพแห่งตนสูงสามารถเรียนได้ดีเสมอไป เพราะบางคนมีมโนภาพแห่งตนสูง เนื่องจาก ไม่ได้มอง
 ภาพพจน์ของตนเองตามที่ตนเป็นหรือตามอัตภาพก็ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ Raath
 (อ้างใน อภิชาติ ประสารศรี, 2534, หน้า 33) ที่ได้ทำการศึกษาความเกี่ยวพันของมโนภาพแห่งตนใน
 ทางลบของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา สังคม และ
 บุคลิกภาพ ผลของการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาพบว่า เด็กที่มีมโนภาพแห่งตนใน
 ทางลบมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและไม่สามารถใช้ศักยภาพทางสติปัญญาได้อย่างเต็มที่
 พัฒนาการทางด้านสังคมพบว่า เด็ก ไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างเป็นธรรมชาติได้ มี
 อารมณ์ความรู้สึกอ่อนไหวและมักคิดเสมอว่าบุคคลอื่นไม่ชอบตน ดังนั้นจึงปฏิเสธสังคมและหลีกเลี่ยง
 ที่จะมีความเกี่ยวพันกับบุคคลอื่น พัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพพบว่า เด็กจะมีการประเมินตนเองต่ำ
 ขาดการเคารพนับถือตนเองและกลัวความล้มเหลวมากที่สุด ดังนั้นเมื่อเด็กประสบกับความยุ่งยากใ
 พวกเขาจะขาดความเชื่อมั่น ในการเผชิญกับสิ่งที่ยุ่งยากนั้น เพราะเชื่อว่าตนไม่สามารถประสบผล
 สำเร็จได้ และเมื่อกล่าวถึงตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของอัตมโนทัศน์ของ Coopersmith
 (อ้างใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541, หน้า 424-425) ได้สรุปว่า การที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานและ
 ประสบความสำเร็จในการเรียน และชีวิต และรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ และการยอมรับในคุณค่า
 ตนเอง ค่านิยมและความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกในทางบวกที่มีต่อประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล จะ
 ทำให้บุคคล สามารถพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทางที่ดีได้ รวมทั้ง การยอมรับด้วยความจริงใจ จากบุคคลที่
 มีความสำคัญ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และเพื่อน ๆ และเมื่อพิจารณาประกอบกับขั้น
 พัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของ Erickson (อ้างใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541, หน้า 40)
 ในขั้นที่ 4 คือ ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ ความรู้สึกดี้อย สำหรับเด็กวัย 6 – 12 เด็กในวัยนี้มี
 พัฒนาการด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกาย อยู่ในขั้นที่ต้องการที่จะทำอะไรอยู่เสมอ ครูและ
 ผู้ปกครองมีส่วนช่วยให้เด็กเห็นถึงความสามารถหรือความสามารถพิเศษของตนเอง และประกาศให้คน
 อื่นเห็นด้วย เด็กจะมีความภาคภูมิใจที่สามารถทำในสิ่งต่าง ๆ ได้ ผู้ใหญ่ต้องพยายามช่วยให้เด็กได้รับ
 สัมฤทธิ์ผล ช่วยให้เขาเชื่อว่ามีความสามารถ เพื่อจะให้มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง ซึ่งจะเห็นว่าการ
 ประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานนั้น เป็นการวัดผลที่เน้นความสามารถจริงในการดำเนินชีวิต ผู้เรียนได้มี
 ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อมูลที่น่ามาใช้ในการประเมินมาจากหลายแหล่ง นักเรียน
 ได้แสดงออกซึ่งความสามารถ

มีการสร้างสรรค์ หรือ ทำงานด้วยตนเอง สามารถที่จะทำให้นักเรียน ทราบถึงจุดแข็งหรือข้อดีของ ตนเองรู้ว่าตนเองสามารถทำอะไรได้ดี และสามารถที่จะเสริมจุดแข็งของตนเอง พร้อมทั้งรู้ว่าตนเองมี ข้อบกพร่องในด้านใดที่ต้องปรับปรุง และสามารถพัฒนาขึ้นได้ จุดประสงค์ประการหนึ่งของแฟ้ม สะสมงานก็คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะประเมินความก้าวหน้าของตนเอง เพราะเมื่อนักเรียนได้ ทบทวน และสะท้อนงานของตนเอง แสดงว่าเขาได้อยู่ในกระบวนการประเมินตนเอง ซึ่งจะช่วยเสริม สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสามารถในการสะท้อนความคิด นักเรียนกำกับดูแล ชื่นชมความ ก้าวหน้า และพัฒนาการของตนเอง โดยทั่วไปครูจะใช้แฟ้มสะสมงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งครูสามารถดูความก้าวหน้าของผลงานของนักเรียน โดยเปรียบเทียบกับผลงานชิ้นแรก ๆ กับงาน ชิ้นสุดท้ายซึ่งการประเมินดังกล่าวนี้ จะชี้นำการพัฒนาของนักเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานของการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับจุดหมายและความคาดหวังของหลักสูตร เพราะแฟ้มสะสมงานมิได้มุ่งที่จะเปรียบเทียบ ความสามารถของนักเรียนกับกลุ่มหรือคนอื่น ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการประเมินในทาง บวก ในกระบวนการของการคัดสรรผลงานของนักเรียนที่ทำการเลือกออกมานั้นแสดงถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ผู้รู้จักตนเอง พัฒนาตนเอง ทำให้ผู้เรียนพึงพอใจ ในชีวิตของตน เชื้อมั่นและ ภูมิใจตนเอง เป็นการประเมินผู้เรียนมีกำลังใจ มีแรงจูงใจ ทำการพัฒนา ตนเอง แข่งขันกับตนเอง ทุกคนมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จตามอัตภาพของตน ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่มีความเป็นเฉพาะของบุคคล เน้นความพอใจจากการประเมินตนเองตามเป้าหมายของ ตนเอง สามารถดำเนินกิจกรรมในชีวิตต่อไปด้วยความสุข จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมา จึงทำ ให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะพัฒนาแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เพื่อศึกษา อรรถประโยชน์และความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการสอนที่มีการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน
2. เพื่อศึกษาอรรถประโยชน์และ ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เลือกแบบเจาะจง

ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ แผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน จำนวน 19 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ประกอบด้วย

- กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต หน่วยย่อยที่ 1 เรื่อง ตัวเรา จำนวน 9 คาบ
- กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ศิลปศึกษา) บทที่ 1 เรื่อง การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ จำนวน 15 คาบ
- กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จของชีวิตมนุษย์ (การอ่านในใจ, การเขียนแผนภาพ, หลักการใช้ภาษา) จำนวน 15 คาบ
- กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ บทที่ 6 เรื่อง ทิศและแผนผัง จำนวน 18 คาบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แฟ้มสะสมงาน หมายถึง การรวบรวมข้อมูล / ชิ้นงาน อย่างมีจุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมงานคือ แฟ้มสะสมงานชนิดก้าวหน้า และแฟ้มสะสมงานชนิดที่คิดที่สุด ของนักเรียนเพื่อแสดงถึงผลงาน ความก้าวหน้า พัฒนาการของนักเรียน ความพยายาม กระบวนการ ความสำเร็จตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนแต่ละบุคคล การรวบรวมครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การตัดสินระดับคะแนน การเลือกชิ้นงาน รวมทั้งสะท้อนการประเมินตนเองของนักเรียน

2. แผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน หมายถึง แผนการสอนที่ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ที่สามารถวัดออกมาเป็นพฤติกรรมได้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานและ เลือกชิ้นงานด้วยตนเอง เนื้อหาแผนการสอนประกอบด้วย สามกลุ่มประสบการณ์คือ กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ศิลปศึกษา) กิจกรรมการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะด้วยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดและแก้ปัญหาในเนื้อหาที่เรียน

สื่อการเรียนการสอนประกอบด้วยสื่อที่หลากหลาย เช่น เกม วิดีทัศน์ และสื่อที่เป็นของจริง การวัดและประเมินผลนักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเลือกชิ้นงานด้วยตนเอง

3. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน หมายถึง การประเมินที่เป็นการแสดงผลงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล นักเรียนจะเลือกผลงาน และจัดเตรียมทำแฟ้มสะสมงานด้วยตนเองส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบ และประเมินผลงานของตนเอง

โดยมีกระบวนการของการทำแฟ้มสะสมงาน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมงาน
2. ขั้นรวบรวมชิ้นงานและจัดการชิ้นงาน
3. ขั้นเลือกชิ้นงาน
4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน
5. ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน
6. ขั้นตรวจสอบความสามารถของตนเอง
7. ขั้นประเมินค่าผลงาน
8. ขั้นสร้างสรรค์สัมพันธ
9. ขั้นทำให้มีคุณค่า(นำเข้าและเอาออกชิ้นงาน)
10. ขั้นประชาสัมพันธ์ผลงาน (การนำเสนอผลงาน)

4. อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนมีต่อตนเอง ด้านพฤติกรรม, ด้านสติปัญญาและสถานภาพภายในโรงเรียน, ด้านความวิตกกังวล, ด้านความเป็นคนน่านิยม, ด้านความสุขและความพอใจ ซึ่งเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ อันเป็นผลจากการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานในการเรียนการสอน

5. ความก้าวหน้า หมายถึง พัฒนาการที่เพิ่มขึ้น จากการเปรียบเทียบระหว่างงานชิ้นแรก กับงานชิ้นที่ดีที่สุดที่นักเรียนเป็นผู้เลือกโดยการวิเคราะห์เชิงบรรยาย และ การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณโดยการนำเสนอในรูปแบบกราฟ ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์

6. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวทางให้ผู้สนใจได้ศึกษาถึงแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน และสามารถที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
2. ได้แนวทางสำหรับผู้สนใจได้ศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาอัครมโนทัศน์ของนักเรียนในสถานศึกษาของตนเอง
3. ได้แนวทางสำหรับผู้สนใจ ในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และเพื่อให้ครูทราบถึงความแตกต่างทางด้านสติปัญญาและความสามารถของนักเรียน และสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสามารถของแต่ละบุคคลได้